

ПРО МУДРІСТЬ І ДОБРИСТЬ

Найвища наука: бути мудрим, а найвища мудрість: бути добрим.

Властиво, тільки добродішних і святих людей можна назвати мудрими людьми: "Духовна ж людина судить усе, а її судити не може ніхто" (1 Кор. 2:15). Не той мудрий, хто багато знає, але той, хто зрозумів таємницю виявлено-го Богом спасіння.

Мудрий не говорить багато. Мудрий завжди одинаковий. Розум мудрого завжди звернений до Бога. У душі мудрого живе Бог.

Мудрий бажає тільки того, що він може правильно придбати, що він може помірно вживати, і з задоволенням ділитися з іншими.

Святі люди — мудрі люди, і тому найщляхетніші між людьми: "А мудрість, що зверху вона, на-самперед чиста, а потім спокійна, лагідна, покірлива, повна милосердя та добрих плодів, безстороння та нелукава" (Яков. 3:17).

Мудрість показує спосіб для досягнення найкращих цілей найкращими засобами. Там, де не вистачає мудрости, не вистачає всього

Кожен бажає бути мудрим, а той, хто не може бути таким, майже завжди хитрий. Хитрість у порівнянні з мудрістю — те са-

ме, що мавпа у порівнянні з людиною.

Справжнього мудреця можна пізнати по тому, що всі тупоголові при його появі, влаштовують змову проти нього.

Наскільки добродішніша людина, настільки важче вірити, що інші можуть бути недобродішними. Хто далекий від зла, той завжди найменше підозрює зло. Зла людина підозрює всіх людей такими ж зрадливими, як вона сама; добрих людей — легко обманути.

Справжній мудрець старається тільки про те, щоб добре робити, тоді як фальшивий мудрець старається тільки, аби говорили про нього, що він добре робить. Злі люди і злом навіть хваляться; а добрі і зробивши добре, мовчать про себе.

Завезіть до найдалшого закутка землі людину, яка в собі носить багатство вищого світу — Царство Боже, оточіть її найприкрішими умовами — ніщо не захитає внутрішнього миру її духа, тому що Боже світло, життя і сила завжди і скрізь супроводять її.

Добра людина знаходить на землі рай для себе, зла людина вже тут відчуває смак пекла.

Нехай же перемагають мудрість і добрість!

ТІЛЬКИ ІТИ ЗА ТОБОЮ!

Отче Небесний, Тебе я славлю
За щирість, турботи, ласки Твої;
Ти все даруєш, благословляєш,
Сонце добра Ти нам посилаєш, —
Нас зогріваєш,
Вірно ведеш за Собою.

Отче Небесний, дай мені сили
Заловідь вірно Твою зберігати;
Все подолати, правду любити,
Душу і серце за ближніх віддати,
Мужньо стояти,
Тільки іти за Тобою!

З України.

Велика таємниця

(Дослід Божого відкриття про Церкву)

6.

НОВЕ ІМ'Я

“Вона чоловіковою буде зватися, бо взята вона з чоловіка”. Бут. 2:23. (Учитель — учителька).

Ім'я помічниці повинно бути схоже до ймення Адама, аби однорідність їхню висловити й ім'ям. Адже у людей є звичай, що дівчина при виході заміж отримує прізвище свого чоловіка. Особисте ж її ім'я зберігається за нею, як і помічниця Адамова отримала своє ім'я “Єва”.

Уже тепер існує ім'я властиве Господу і Церкві Його, а саме: “Христос” і “християни”. “Христос” означає “Помазанець”; усі ті, які помазані Духом Святим, мають від Бога право називатися Християнами, так як душі їхні уже поєднані з Господом, і вся Божественна родина разом, тобто Голова і всі члени її: “Бо як тіло одне, але має членів багато, усі ж члени тіла, хоч їх багато, то тіло одне, — так і Христос” (1 Кор. 12:12). Зрозуміло, що тут іде мова не тільки про Голову, а про Голову з усіма членами тіла. Однак Господь має і Своє особливе ім'я: “Ісус” (Спаситель), яке належить тільки Йому.

Подібно буде й у вічності: ім'я для помічниці Сина Божого після весільної вечери Агнця буде таке ж, яке Він Сам має на небі: “Переможця зроблю Я стовпом у храмі Бога Мого, і він вже не ви-

йде назовні, і на нім напишу ім'я Бога Мого” (Об'яв. 3:12). У наведеному тексті ми знаходимо декілька високих імен, що ними наділені спільно всі переможці. Останнє з названих імен: “ім'я Бога Мого”, що його Церква отримує, як помічниця Сина Божого. Це нове ім'я глибокого значення. Воно відповідатиме достоїнстві, становищу та суті Христа і Церкви Його. У той же самий час воно означатиме високий титул.

Хоч усі члени Божественної родини будуть мати одне і те саме ім'я, проте кожен член одержить і своє власне ім'я, що відрізнятиме його від інших членів: “Переможцеві дам їсти приховану манну, і дам йому білого каменя, а на камені написане ймення нове, якого не знає ніхто, — тільки той, хто приймає його” (Об'яв. 2:17). Останні слова говорять, що кожен із членів отримує своє особисте ім'я, яке спочатку буде відоме тільки йому одному, доки воно не буде проголошене перед усією родиною і на всьому небі. Це нове особисте ім'я дітей Божих докладно визначить особливий характер, особистість і становище кожного з членів у тілі Христовому. Без цього ймення не

було б можливості виконати обітницю, дану Господом Своїм учням: “Переможець зодягнеться в білу одягу, а ймення його Я не змию із книги життя, і ймення його визнаю перед Отцем Своїм і перед Його ангелами” (Об'яв. 3:5).

Свою невісту Господь представить Отцеві й ангелам не тільки як щось ціле загальне, але кожного члена окремо: “Ось це один із тих, які визнали ім'я Моє на землі, які не відреклися від Мене у світі; він любив і шанував Мене, а тепер нехай усі мешканці неба люблять і шанують його”. Який же це буде невимовний момент, коли очі Небесного Отця та всіх ангелів звернуться ласкаво на тебе, вірний Христовий послідовнику! Коли твій Спаситель, а з Ним і твій Отець Небесний приймуть тебе і витруть сльози з очей твоїх! Коли святі ангели привітають тебе, як повноправного небожителя!

Ти думаєш, що це надто багато щастя для тебе? Тоді прочитай Христові слова: “Так само, кажу вам, радість буває в Божих ангелів за одного грішника, який кається” (Лук. 15:10). Краса величі Божої в тому і полягає, що Він

з кожною Своєю дитиною поступить так, ніби це є Його єдина дитина. Адже не літає в повітрі найменша пташка, що Бог нею не піклувався б. Тому Він і є Бог.

Хоч яку повноту і досконалість являє собою єдність тіла Христового, проте жоден член не припинює свого індивідуального існування та самосвідомості. Єдність не є одноманітність. І кожен член тіла має свою форму, призначення і місце, а відповідно до цього і свою назву.

Добрий Пастир знає кожну Своєю вівцю, кожній дає ім'я, і кличе кожну по йменню: “Його голосу слухають вівці; і Свої вівці Він кличе по йменню, і випроваджує їх” (Ів. 10:3).

Господь знає кожного члена Своєї Церкви і кличе по йменню. Він бажає ушанувати кожного члена на небі, і покличе кожного по йменню перед Своїми ангелами.

Якою ж убогою видаватиметься слава земна у порівнянні до слави небесної! Хто гониться за славою тут, де нашому Господу надягали терновий вінок, той не доцінює тієї слави, що чекає віруючих на небі у присутності Бога та Його ангелів.

ЗАЛИШИТЬ БАТЬКА ТА МАТІР

“Покине тому чоловік свого батька та матір свою, та й пристане до жінки своєї, — і стануть вони одним тілом”. Бут. 2:24.

Ці слова знаходяться у Старому Заповіті в оповіданні про створення Адама й Єви, а також і в

Новому Заповіті, в тому місці, де ап. Павло пише про Христа і Церкву, до якої і прикладає їх: “По-

кине тому чоловік батька й матір, і пристане до дружини своєї, — і будуть обоє вони одним тілом". Ця таємниця велика, — а я говорю про Христа та про Церкву!" (Ефес. 5:31-32).

Христос залишив Отця, щоб придбати Собі невісту: Він залишив славу Отця, в якій від віку перебував, втілювався і тридцять три роки прожив на землі. Яка велика це була Його самопожертва, що так довго Він розлучений був з Отцем! Це видно зо слів, що Він сказав до учнів, коли мав повернутися до Отця: "Якби ви любили Мене, то ви б тішилися, що Я йду до Отця, — бо більший за Мене Отець" (Ів. 14:28).

Матір же Він залишив, коли тимчасово відійшов від єврейського народу. Від цього народу Він походить за тілом, але покинув його до часу, щоб вибрати Собі з усіх народів Церкву. Марія в особливій формі представляє цей народ, через якого Хри-

тос отримав людську природу і став причетним до роду Давидового.

Але так як Христос залишив небо, Отця — не назавжди, а тільки тимчасово, подібно не назавжди залишив і народ ізраїльський. Коли Церква-невіста буде зібрана і вознесена на небо, тоді Він вступить у зв'язок з Ізраїлем. Йосип був спершу проданий своїми братами і витерпів тяжке пониження, але після того, як придбав собі дружину, він відкрився братам своїм і ласкаво прийняв їх.

Так як Христос ради нас залишив Отця, матір, то Він чекає такої ж любові і від нас: "Хто більш, як Мене, любить батька чи матір, той Мене недостойний. І хто більш, як Мене, любить сина чи дочку, той Мене недостойний. І хто не візьме свого хреста, і не піде за Мною слідом, той Мене недостойний" (Матв. 10:37-38).

ДВОЄ — ПРОТЕ ОДНО

"І стануть вони одним тілом".
Бут. 2:24.

Адам і Єва були одним тілом. Христос і Церква Його — один дух: "А хто з Господом злучується, стає одним духом із Ним" (1 Кор. 6:17). Як голова і члени одного тіла через одного духа з'єднані в одно, так і Христос і Церква. Дух Святий з'єднує в одно Христа і Церкву.

Отець—голова Христу (1 Кор.

11:3), проте одного духа і разом з Ним; Христос — голова Церкви й одного духа з нею; Отець, Син і Церква одним і тим же Духом Святим з'єднані в одно: "Щоб були всі одно: як Ти, Отче, в Мені, а Я — у Тобі, щоб одно були в Нас і вони... Я — у них, а Ти — у Мені, щоб були досконали в одно, і щоб пізнав світ, що

ВІРА Й НАУКА

послав Мене Ти, і що їх полюбив Ти, як Мене полюбив" (Ів. 17:21-23).

Аби Церкву-невісту відкупити й улаштувати, необхідна була тимчасова розлука Божественних Осіб. Коли ж Син вознісся на небо, то на Його місце в день П'ятидесятниці Дух Святий зійшов на землю, хоч і має постійний зв'язок з Отцем і Сином. Адже слова: "А Дух і невіста говорять: "Прийди!" (Об'яв. 22:17) виявляють, що Дух Святий прагне повернутися так само, як прагнув повернутися і Син та з'єднатися із Своїм Отцем.

До втілення Христа люди знали переважно про одну Особу Божу, хоч з деяких вказівок Старого Заповіту могли відчувати таємницю Трійності Божої. Справа ж відкуплення привела до надзвичайно важливого і величного відкриття Божества, через яке і люди і ангели досягли глибокого пізнання свого Творця; вони тепер могли зрозуміти

зміст тих слів, що їх висловив Творець при створенні першої людини: "Створімо людину за образом Нашим, за подобою Насшою" (Бут. 1:26).

Тут відбулася рада між Отцем, Сином і Духом Святим, що побажали створити людину за Своїм образом, тобто створити так само у подоби маленької трійності, що складається з тіла, душі і духа: "А Сам Бог миру нехай освятить вас цілком досконало, а непоручений дух ваш, і душа, і тіло нехай непорочно збережені будуть на прихід Господа нашого Ісуса Христа!" (1 Сол. 5:23).

Коли Святе Божество (Отець, Син і Дух Святий), завершивши план спасіння роду людського, знову прийде до того стану, як це було у вічності, тоді і Церква-невіста, в якій живе Дух Святий, введена буде до близької Божественної спільності! І збудеться бажання Сина Божого: "щоб одно були в Нас" (Ів. 17:21).

Л. Ш.

І. Думич

ПАРАДОКС ХРЕСТА

У Першому посланні до коринтян 1:18-31 апостол Павло представляє контраст (протилежність) між поглядом цього світу на речі духовні, а поглядом Божим. Світ проповідь про хреста вважає за абсурд. Бог дивиться на системи світу, як на "глупоту". Досліджуючи зміст вище на-

веденого тексту, ми зауважуємо такий парадокс: "Бог вибрав немудре світу, щоб засоромити мудрих, і немічне світу Бог вибрав, щоб засоромити сильне, і простих світу, і погорджених, і незначних вибрав Бог, щоб значне знівечити" (1 Кор. 1:27-28).

Яка психологічна перестанов-

ка в цілому світі змогла б змінити зневагу та поразку Голгофи на тріумф та славу? Як “дурість проповіді” про розп’ятого Христа могла стати знаком мудрости? Як змогла беззахисна Особа, що потерпіла поразку, стати сильною, щоб спасти інших? Оце є парадокс хреста.

Хрест був жахливим інструментом смерті. Він був призначений лише для засуджених невірників та найгірших злочинників. Ціцерон, видатний римський оратор і державний діяч, так висловився про хреста: “Нехай навіть ім’я хреста буде далеко не лише від тіла римського громадянина, але також від його думок, очей і вух”. Так само євреї ненавиділи хреста, бо написано в законі: “Бо повішений — Боже прокляття” (Повт. Зак. 21: 23, порів. Гал. 3:13). Для греків також думка про хреста була чимсь трагічним та безглуздим. Мудрість світу цього не може уявити собі того, як така “звичайна річ” як хрест може бути знаком Божої мудрости. Як може чесна та розумна людина в щось таке неймовірно вірити?

Павлова відповідь є категоричним твердженням, що хто відкидає вістку про хреста, той на дорозі до погибелі. Він каже, що Бог знищить усі людські плани спасіння, без огляду на те, якими розумними вони б не видавалися. Бог каже: “Я погублю мудрість премудрих, а розум розумних відкину! Де мудрий? Де книжник? Де дослідувач віку цього? Хіба Бог мудрість світу

цього не змінив на глупоту?” (1 Кор. 1:19-20).

Світ не може пізнати Бога та Його плану спасіння своїм зусиллям та мудрістю.

Бог так учинив, що світ може знайти Його тільки єдиною дорогою, а це дорогою хреста. Мудрість є найкращим способом для осягнення певної цілі. У тому значенні хрест є знаком Божої мудрости, і через нього довершено спасіння.

Друга частина парадоксу хреста полягає в тому, що Боже немічне виявляється сильним (1 Кор. 1:25). Очевидно, коли Христос у людському тілі висів на хресті, Він був немічний, як написано: “Я розлитий, немов та вода, і всі кості мої поділились, стало серце моє, немов віск, розтопилось в моєму нутрі. Висохла сила моя, як лущиння, і прилип мій язик до мого піднебіння” (Псал. 21:15-16). Однак, у той же самий час Він спасає розбійника на хресті. Як може немічний Месія бути могутнім Спасителем?

Сила, могутність не є просто виявлення фізичної здібності. Краще, це є досягнення цілі. Ціль хреста була досягнена, про що мільйони спасених цілого світу можуть засвідчити. Через хреста весь космічний устрій став примирений з Богом, як написано: “Щоб Ним поєднати з Собою все, примиривши кров’ю хреста Його, через Нього, чи то земне, чи то небесне” (Кол. 1:20).

Великі філософи, як Платон, Арістотель, висунули високі

етичні ідеали людини, однак не зуміли достачити сили для досягнення цих ідеалів. Де людська мудрість та сила закінчилися, там Христос і віруючі в Нього прийшли і принесли найвищий ідеал — ідеал християнства, і вказали дорогу для осягнення цього ідеалу. Дійсно, “Бо Боже й немудре — розумніше воно від людей, а Боже немічне — сильніше воно від людей!” (1 Кор. 1:25).

Бог допустив трагедію Голгофи, щоб показати Свою мудрість та силу, обернути мудрість світу в ніщо, аби людина не собою хвалилась, а Господом. Тому розп’ятий Христос є всім і в усім для віруючих в Нього. Він стався мудрістю, праведністю, святістю і відкупленням. Який чудовий план!

Через хреста всякі людські схеми на спасіння стають безвартісними. Ап. Павло постановив проповідувати Євангелію, але “не в мудрості слова, щоб безсилим не став хрест Христов” (1 Кор. 1:17). Він вирішив нічим не хвалитися, “хіба тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа” (Гал. 6:14).

Тож і не дивно, що хрест займав центральне місце на Голгофі (Ів. 19:18), де вороги Ісуса запланували виставити Його на вічну ганьбу. Але Бог учинив так, що їхній вирок обернувся в ніщо. Хрест став центром християнства по всі віки. Він стоїть, як автентет духовного над матеріальним, праведности в контрасті з неправдою, людської немочі з могутністю Божою, що перемагає всі си-

ли ворожі. Хрест Христов — незрівняний. Стоїть непохитно. Його слава виявляється через перемогу життя Христа в тих, що вірують в Нього, над гріхом, над собою і над світом.

Початок історії хреста записаний у книзі Буття 3:15. Тоді широко описаний у книзі Вихід 12: 1-14, коли невинне, без вади, ягня заклане стало захистом поневоленого народу. Кроплення кров’ю стало певним знаком наближення суду для ворогів Божих, а для народу Його визволення. “І побачу ту кров, і обмину вас”, — було Боже повеління для Ізраїля того часу. І ця проклямація сьогодні звучить до усього поневоленого гріхом людства.

На останок, “як настало виповнення часу”, з’явився на світ Той, “що на себе гріх світу бере!” Його розп’яття, воскресіння, вознесення та П’ятидесятниця стають могутнім фактором у Божому плані. Його учні, наповнені новою силою, пішли й проповідували спасіння всім людям в ім’я розп’ятого, воскреслого і грядущого Ісуса.

Ця вістка росла й зміцнялась протягом віків серед тяжких переслідувань, інквізицій, набирала сили в реформаціях, в великих пробудженнях, та аж до сьогодні вона йде до всіх закутків світу. Та це не кінець. У Божій Книзі майбутности головна тема вічної слави й хвали є для Агнця: “Тому, Хто сидить на престолі, і Агнцеві — благословення, і честь і слава, і сила на вічні віки!” (Об. 5:13).

ВСТУП ДО БІБЛІЇ

3.

Порядок усталення Канону

Має він дві сторони — Божу і людську.

Бог відкриває Свою волю людині, і вживає людину, наказуючи записати та зберегти те, що їй було відкрито: “І промовив Господь до Мойсея: “Напиши собі слова, бо згідно з цими словами склав Я заповіта з тобою та з Ізраїлем” (Вих. 34:27). І коли Мойсей записав усе, що Господь повелів йому записати, тоді він наказав левитам: “Візьміть книгу цього Закону, і покладіть її збоку ковчега заповіта Господа, Бога вашого, і вона буде там на тебе за свідка” (Пов. Зак. 31:26).

Згодом до цього додав Ісус Навин: “І написав Ісус ті слова в книзі Божого Закону” (І. Нав. 24:26). Багатьма роками пізніше за повелінням Господнім написано книгу пророка Ісаї: “Тепер увійди, напиши на таблиці для них, і в книжці спиши це, і нехай на пізніші часи воно буде і свідком навіки” (Іс. 30:8). Так само повстала книга пророка Єремії: “Напиши собі всі ті слова, що тобі говорив Я, до книги” (Єрем. 30:2); пророка Авакума: “А Господь відповів та й сказав: “Напиши це видіння і поясни на таблицях, щоб читач його легко читав” (Ав. 2:2); книга Об’явлення: “Я був у душі Господнього дня, і почув за собою голос гучний, немов сурми, який гово-

рив: “Що бачиш, — напиши те до книги” (Об’яв. 1:10-11).

Ці та інші місця оповідають про окремі відкриття, та про те, як Бог подбав, щоб ці відкриття збереглися.

Такий початок Біблійного Канону.

Про цілість Канону Старого Заповіту говорить свідоцтво Великої Синагоги, а найбільше — свідоцтво Ісуса Христа й апостолів: “Потрібно, щоб виконалось усе, що про Мене в Законі Мойсеєвим, та в Пророків, і в Псалмах написано” (Лук. 24:44).

Перші п’ять книг зібрав Мойсей та старші після нього. Пророк Самуїл та його учні, згідно з Талмудом, додали книги Ісуса Навина, Суддів, Рут і Першу книгу Самуїла (до 11 розділу). Талмуд відзначає діяльність Колегії Єзекії (724 р. до Р. Х.), яка збрала і впорядкувала додаткові книги Святого Писання. Із Другої книги хроніки (29:25-30) видно, що ця Колегія збрала псалми Давида та Асафа, а також приповісті Соломонові (Прип. 25:1). Скликана Ездрую та Неемією Велика Синагога збрала решту книг і приєднала до уже попередньо зібраних: “Про ці самі події оповідалося теж у літописах і спогадах Неемії, а також і про те, як він заклав книгозбірню, в якій зібрав книги про царів, пророків і про Давида” (2 Мак. 2:13).

Редактори зробили так: до П’ятикнижжя приєднали історичні книги з божественного кута зору, і книги пророчі, що оповідають про славу Божу. Решту книг віднесли до третьої частини. У четвертому віці до Р.Х. до зібраних книг Великою Синагогою були приєднані книги Хроніки, Ездри та Неемії.

Ділилися 39 книг Старого Заповіту на три частини за слідувачим порядком: Закон (Тора) — 5 книг, Пророки — 23 книги, і Писання — 11 книг. Так званий Палестинський Канон нараховував разом 35 книг, бо об’єднував деякі книги. Олександрійський Канон зберіг розрізнення усіх книг і нараховував 39 книг. За цим порядком перейшли вони до Біблійного Канону.

Історія Нового Заповіту знає три основні стадії: Усна проповідь Євангелії Господом Ісусом Христом, усне поширення Євангелії апостолами, а тоді запис апостолами та євангелистами усього того, що містять 27 книг Канону Нового Заповіту.

Само собою зрозуміло, що перші християни читали Старий Заповіт та слухали науку Господа Ісуса Христа, що їй усно передавали апостоли й учні, які мали благословенну можливість особисто ходити з Господом під час Його служіння на землі. Дух Святий керував не тільки у давнину пророками, але і зійшов на апостолів у день П’ятидесятниці. Він дав їм свідомість і розум, щоб достовірно викласти на письмі всі основні засади Христової Євангелії.

Церква зрозуміла велике значення появи новозаповітних книг, поставила їх у своєму духовному керуванні на першому місці і подбала за поширення їхніх копій. Євангелії і Послання поступово стали укладати в збірник, який і утворив перший Канон Нового Заповіту в другій половині другого століття.

Перший Канон складався з 20 книг: Євангелій — 4, Дії апостолів — 1, Послання ап. Павла — 13, Послання ап. Петра — 1, Послання ап. Івана — 1.

У списках Орігена та першого церковного історика Євсевія (бл. 260—340 рр.) уже знаходиться 27 книг. Про Канон Нового Заповіту Євсевій пише:

“На першому місці повинна бути свята четвірка Євангелій. За ними йдуть: Дії апостолів, за ними Послання ап. Павла (13), а до них ще Перше послання Івана та Перше послання Петра. До них можна приєднати, якщо вважати це правильним, Об’явлення Івана, відносно якого погляди розходяться. Ці книги всіма визнані.

До оспорюваних, проте скрізь знаних, належать: Послання Якова і Юди, Друге послання Петра та так зване Друге і Третє послання Івана, незалежно від того, чи написані євангелистом Іваном, чи кимсь іншим.

До непевних належить причислити: Дії Павла, Пастиря, Об’явлення Петра, Послання Варнави і так звану Науку апостолів. Сюди можна причислити Об’явлення Івана, яке одні визнають, а інші не визнають”.

Згодом Церкви Заходу і Сходу все більше однозгідні у своїх списках Нового Заповіту, так що Перший Собор у Нікеї (325 р.), Другий у Лаодикії (360 р.), Третій у Гіппоні, сучасний Алжир (393 р.), та Четвертий у Карфагені (397 р.) могли закінчити і прийняти уже витривалу в житті справу Канону Нового Заповіту. Адже авторитет новозаповітних книг приходив разом з їхньою появою в писаній формі, їх цитували і коментували апостольські мужі, отці Церкви, апологети та навіть противники християн. Крім цих джерел, раннім ствердженням книг Нового Заповіту виявився так званий "Мураторіанський Канон", знайдений італійським вченим Людвіко Антоніо Мураторі (1672—1750 рр.) у бібліотеці ім. Амвросія в Мілані й опублікований у 1740 році. За висновками експертів, Мураторіанський Канон походить з кінця другого віку (можливо, із 170 р.). У нього названо 22 книги Нового Заповіту, і не вистачає тільки до теперішньої кількості: Послання до євреїв, Послання ап. Якова, Перше і Друге послання ап. Петра та Третє послання ап. Івана.

Так кристалізувався Канон Нового Заповіту. Двадцять сім книг Нового Заповіту перейшли історичну та духовну пробу, і всі схилились перед їхнім богонатхненням, автентичністю та вірогідністю.

Афанасій Великий у 367 році міг заявити: "Усі 27 новозаповітних книг являють собою джерело спасіння та є богонатхненні і ка-

нонічні, тому нехай ніхто не наважиться до них щось додавати або віднімати".

У часи реформації ще раз переглянено книги Другоканонічні, але Канон залишився без змін, відділено тільки Апокрифи.

Перемогло переконання, що від чудового тіла Нового Заповіту неможливо відійняти ні одного члена, аби не порушити цілість. Кожне намагання сучасної критики викрити якусь хибу, ні до чого не довели. Усі зусилля підірвати авторитет Нового Заповіту привели до того, що захоплювалися чесністю тих мужів Божих, які з особливою пильністю працювали над Канonom Нового Заповіту.

Богонатхнення

Головною рисою, що вирізняє Біблію від усіх інших літературних творів, що виявляє її вплив і незаперечний авторитет, служить її богонатхнення.

Богонатхнення означає не те саме, що об'явлення. Об'явлення є Божою дією, спрямованою на те, щоб відкрити розумові людському глибше пізнання правди Божої. Богонатхнення так само є Божою дією, але такою, що через Духа Святого керує розумом тих, хто передає цю правду Божу іншим. Таким чином, коли говориться, що "усе Писання Богом натхненне", то під цим розуміється, що Боже надприродне освянення керувало ними, хто писав книги Святого Письма, підносило їх до вищої досконалости, передавало об'явлення, оберігало від по-

милок, інакше — керувало всім процесом їхньої праці, через що останнє стало не звичайним людським твором, а твором, за яким стоїть авторство Самого Бога. Саме так пояснює ап. Петро: "Бо пророцтва ніколи не було з волі людської, а звіщали його святи Божі мужі, проваджені Духом Святим" (2 Пет. 1:21).

Пророки Старого Заповіту згадують 2 600 разів, а мужі Божі Нового Заповіту — 525 разів про те, що слова їхні є словами переданими Богом.

Наприклад, псалмист Давид заявляє: "Дух Господній говорить в мені, а слова Його — на моїм язичку!" (2 Сам. 23:2). Пророк Ісаїя звертається до народу іменем Господа: "Послухайте ви, небеса, і ти, земле, почув, бо говорить Господь" (Іс. 1:2). Пророк Даниїл отримав відкриття у нічному видінні та безпосередньо через архангела Гавриїла (Дан. 7:1, 9:21). Ап. Павло оповідає про підставу свого благовістия: "Звіщаю ж вам, браття, що Євангелія, яку я благовістив, — вона не від людей. Бо я не прийняв, ні навчився її від людини, але відкриттям Ісуса Христа" (Гал. 1:11-12). У випадку ж висловлення свого особистого погляду, апостол так і зазначив: "Про дівчат же не маю наказу Господнього, але даю раду як той, хто одержав від Господа милість бути вірним" (1 кор. 7:25). В Об'явленні св. Івана Богослова не думки і передбачення досвідченого учня,

а — "Об'явлення Ісуса Христа" (Об'яв. 1:1).

Така певність Церкви та її вчителів. Так, Іван Золотоустий говорить, що "всі Писання написані не рабами, а Господом усіх — Богом". А за словами Григорія Великого — "мовою святих пророків і апостолів говорить нам Господь".

Хоч Божий метод натхнення не легко пояснюється, проте він не носить чисто механічної форми передачі. Особа під Божим натхненням не втрачає своєї свободи або гідности живої розумної істоти. Між бібліописцями є особи з високою освітою і прості, історики, священики, державні провідники, лікарі та звичайні рибалки. Тож, між окремими книгами, особливо в їхньому викладі, стилі, мові, характері зображень та виразів можна бачити відмінності, залежні від індивідуальних, психологічних та своєрідних літературних особливостей тих осіб, яких уживав Дух Святий.

Єдність книг Біблії полягає не в тому, що вони зібрані і з'єднані в одну книгу, і не в тому, щоб вони були написані за одним стилем і характером, а саме в тому, що на них стоїть печатка богонатхнення. З богонатхнення випливає їхня непомильність. Божий авторитет, який стоїть за ними, забезпечує їхню правдивість.

(Продовження буде).

І. Беркута.

Лінограф В. Киткіна, 1964, до 150-річчя народження Т. Шевченка

І на оновленій землі
Врага не буде супостата,

А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі.

Т. Шевченко

МЕРТВІ ВОСКРЕСНУТЬ

(Єзекиїля 37:1-28)

Господня рука на мені спочила,
Повів мене Бог у широке поле
Й сказав: "Подивися!" — Душа стрепенулась,
Кістя там лежало сухе та голе.
Я глянув: — О, Боже! Чи прийде хвилина?
Чи ці кістяки життєдайними стануть?
Чи прийде для них ще щаслива година?
А, може, навіки засохнуть, зів'януть...

Дививсь я тривожно: Степи широчезні,
Кістки незлічимі, могили й кургани...
Дививсь та й не знав я, з якої причини
Лежать тут безбожні, лежать й християни.
Господь вмить промовив: "Не бійся, мій сину!
Тобі розкажу про ці кістки, що в полі;
З'ясую про них, про їх гріх і провину,
Про муки й кайдани, про горе в неволі".

Не міг я питати (будилась тривога!)
Про кістки, що в полі, про час та події.
Дививсь я у небо, до Господа Бога,
І сяйво заблисло — закрилися вії.
Господь знов промовив: "Ти скажеш пророцтво
Про ті кістяки, що он мертві й безсилі
Лежать". — Подивився — старці і юнацтво,
Були і вони у потузі та в силі.

І голосно чув я й слова знов пророчі:
"Чи житимуть кістки он ті, що на полі?"
О, Боже, для мене тасмні ці речі;
Ти знаєш, і явні вони Твоїй волі;
Ти знаєш один, о, мій Боже великий,
Причину, чому тії кістки спочили.
Вони можуть встати, жінки й чоловіки;
Твоє сяйне сонце розбудить в них сили.

**

І Бог відказав: "Слухай пильно, мій сину!
Ті кістки, що в полі безсилі німують...
Народ безталанний — мав щастя і долю, —
Зневірений став — лишив віру живу.
Я збуджу ще їх, дам святі повеління
І житимуть в щасті у рідній країні!
І з уст їх поллеться врочище хваління,
І стане доступне усім їм спасіння.

Ти скажеш пророцтво — почують і визнають:
Господнє Слово відвічне сповнилось;
І зорі, і місяць в блакиті засяють,
Бо Боже Царство до всіх наблизилось".

В захопленні був я й чекав із терпінням,
А поле мовчало — безмежне й безкрає.
Сухі кістяки, наче тверде каміння,
Що навіть і крихти життя вже не має.

Наблизився мент — говорив я пророцтва,
Пророцтва святі від могутнього Бога!
Неначе з джерел випливали свідочтва...
І миттю повстали і шум, і тривога!
Вітри повівали від краю до краю,
І шелест почувся від поля сухого.
Я знав, що наказ я Господній сповняю.
Вітри дули тихо з Сіону святого...

З гори віковичної дули, з святої.
І раптом повстало велике диво:
Посходились кості одна до одної,
І в форми людські поскладалися живо.
Подули вітри, кістки мертві здіймались,
Й на ноги звелись вміть, і стали ходити,
Мов хвилі морські на воді колихались,
Й на волі раділи — колись мертві діти.

Який же народ це? — почав я питати...
І що ж то за кості, що в полі лежали? —
“За гріх вони мусили мертвими стати,
Вони бо Господні слова зневажали.
Народ той — Ізраїль, нащадок Адама,
Що створений був для прославлення Бога,
Величністю то — ніби діти Авраама...
Й не мали вселюдської правди святої”.

Долаючи все, Ізраїль здобув
Свій край у тисяча дев'ятсот сорок восьмому році!
І знову вернулись — біблійні часи...
Ізраїль — то скалка в арабському оці.
Ізраїль живе ось двома ще світами:
Ортодоксальним і демократичним.
І що ж із держави, як події світу —
Без Бога і Правди, — не є ще велична.

**

Народе мій рідний, дивися, це — школа!
Дивись, як Ізраїль, віками в неволі,
Потураний всюди — душа в нього квола,
Нещасний блукав, без щастя і долі.
Ти голосу слухай, — дивись, в Україні
Євангельський голос із Неба бринить!..
Повіс Дух Божий — ось-ось воскресіння,
У Слові Господнім народ буде жить!

І більше не буде кістками сухими
Лежати на полі своїм, не чужому,
І поміж собою не буде хвалитись,
А вірно служитиме Богу живому.
І сонце стосяйне засяє над нами,
Євангельським — правди промінням!
То сонце Христове зійде над степами,
Радитимуть люди Божим спасінням!

**

І два народи — український і єврейський
Сумні й важкі проживши “голоко́сти”,
Чи приймуть мир Божий і братнє єднання,
Чи далі лежатимуть, мов мертві кості?
І мимо всіх недоліків народних,
І перевтоми в життєвій боротьбі-імлі,
Повіс Дух із Неба в милості Господній:
І буде син, і мати, і люди на землі!

“Огні віри”, 1938.

Г. Домашовець

Життя, безумовно, добрий учитель, але дуже дорого бере за свої уроки.

Вчорашній день кінчається тільки в календарі, але не в житті.

Є люди такої кипучої енергії, що вона встигає википати ще до початку роботи.

Тільки чужими очима можна бачити свої недоліки.

Ангели

(З радіопроповіді Біллі Грагама)

Одна лондонська газета помістила якось статтю про можливість надприродного початку нашої планети. Не тільки в Європі, але і в Америці чимало людей тепер зацікавлюються окультизмом і спиритизмом. Чимало молоді звертається до східного містицизму, щоб знайти пояснення людського життя. Багато бо подій, що відбуваються щоденно в нашому суспільстві, зостаються нез'ясованими. Дехто називає це щастям, інші — долею, але майже кожен бачить у тому "щось", що знаходиться поза межами людського пояснення.

Невидима реальність

Для християн на всі такі питання є відповідь у Біблії. Біблія оповідає про існування невидимого світу. Існують ангели та злі духи. Але трагічна, досить поширена ігноранція, навіть серед християн, щодо біблійного вчення про цих надприродних істот. Тому пересічні люди мають зовсім викривлену уяву про них. Тому різні поганські погляди популяризуються навіть між християнами.

У Біблії згадується про ангелів близько 300 разів. Ангели належать до чину надприродних істот. За своїм служінням діляться на декілька класів. У Біблії 60 разів згадується про херувимів.

Херувими близькі до серафимів. Обидві ці таємничі духовні

істоти зовсім відмінні від ангелів. У Святому Письмі пов'язуються вони з охороною і пильнуванням Божого престолу. Біблія дає підставу думати, що сатана належав колись до цих істот. Перед своїм падінням з того високого становища він, правдоподібно, охороняв престол Божий, а після того, як очолив бунт проти Бога, був скинений з неба й опинився на нашій планеті (Єзек. 28:14-16; Іс. 14:12-14). Тут він із своїми ангелами чинив усюди руїну і безлад. Мільйони людей пішли за ним, відпавши від правдивого, живого Бога.

За своїм визначенням, усі ці духовні істоти окутані певною таємницею, проте багато відомостей знаходимо у Біблії про ангелів, про їхній початок, природу і служіння. Ангели належать до певно означеного порядку, чину, до створених істот, невидимих для людського ока. Хоч місцем їхнього перебування є небо, ареною їхнього служіння є переважно земля.

Вісники Божі

Якби всі християни прийняли науку Біблії про ангелів, я переконаний, це послужило б великою підтримкою, радістю і безпекою для всіх нас у цьому критичному періоді нашої історії. Віра в існування ангелів іде поруч з вірою в правдивість Біблії, бо ж Біблія повна вірогідних відомо-

З'явлення ангела пророку Іллі.

стей про справжніх, дійсно існуючих, особистих ангелів.

Перший запис про з'явлення ангела знаходимо в книзі Буття 16:7. До Агари, жінки Авраамова, гнобленої Саррою, Бог послав ангела сказати, щоб вона вернулась до дому своєї господини. У цій першій згадці про ангела бачимо його вісником Божим.

Остання згадка в Біблії про ангела знаходиться в книзі Об'явлення 22:16: "Я, Ісус, послав Свого ангела, щоб засвідчити це по Церквах". І знову ж у цій останній згадці ангел виступає вісником Божим. Для тих із нас, які зайняті евангелізаційною працею, це дуже важливий факт. У першій згадці про ангела — він приносить вістку від Бога, і в останній згадці в книзі Об'явлення — він виконує те саме служіння: приносить вістку від Христа.

Багато людей питають: Звідки чи як ангели постанали?

Біблія ясно оповідає, що ангели є Богом створеними істотами. Біблія навчає, що вони вже були з Богом при створенні світу. Про це записано в книзі Йова 38:7: "Коли разом співали всі зорі поранні та радісний окрик здіймали всі Божі сини?"

Далі, Біблія навчає, що існує мільйони ангелів. Вони не одружуються, ані заміж не виходять, отже — не множаться (Матв. 22:30). Вони не народжуються, а створені (Кол. 1:16). Даниїл, оповідаючи про Господа, пише: "Огненна річка пливла й виходила з-перед Нього; тисяча тисяч служили Йому, і десять тисяч десятків тисяч стояли перед Ним"

(Дан. 7:10). Тут маємо просте, безперечне ствердження, що кількість ангелів на небі сягає багатьох мільйонів. Гебрайська мова не має слова "мільйон", а висловлює його виразом "тисячі тисяч". В книзі Об'явлення сказано, що навколо Божого престолу число ангелів було "десятки тисяч раз по десять тисяч і тисячі тисяч" (Об'яв. 5:11). Автор Послання до євреїв пише про "десятки тисяч ангелів" (Євр. 12:22).

Святі і могутні

У Святому Письмі ми часто читаємо про "Господа сил". Це слово "сили" відноситься до ангелів, коли згадується про військо небесне. Хоч ті мільйони ангелів різняться між собою щодо їхніх індивідуальних завдань, проте і багато схожості між ними. Мають вони багато спільного між собою. Усі вони святі, безгрішні істоти (Лук. 9:26); міцні та сильні (2 Пет. 2:11); велетні сильні, перевищуючі своєю силою людей (Псал. 102:30). Ап. Павло називає їх ангелами сили Божої (2 Сол. 1:7). Біблія навчає, що вони будуть супроводити Христа, коли Він прийде знову на землю, щоб обійняти владу над людьми та встановити Своє Царство (Матв. 25:31).

Коли пригадати, що тільки один ангел міг забити в ассирійському таборі сто вісімдесят п'ять тисяч (2 Цар. 19:35), один ангел відвалив від гробу каменя першого Великодня, щоб жінки могли побачити, що гріб, в якому було

поховано Христа, порожній (Матв. 28:2), або один ангел схопив диявола, зв'язав його кайданами і кинув до безодні (Об'яв. 20:1-3), тоді ми пізнаємо могутню, непереможну силу одного тільки ангела.

Біблія оповідає, коли Ісус Христос прийде вдруге на землю, тисячі ангелів придуть із Ним, і вони не матимуть жодних труднощів, щоб запровадити порядок на нашій планеті, хоч би навіть цілий світ пішов війною проти Бога (Об'яв. 19:19-21).

Біблія навчає, що ангели призначені, щоб охороняти правдиво віруючих у Христа. Вони мають піклуватися нашою безпекою, пильнувати, обороняти і визволяти нас (Псал. 33:8, 90:11-12), і бути готовими виконувати Його волю щодо святих на землі (Євр. 1:14). А на землі вони допомагають правдиво віруючим. Яке заспокоєння і зміцнення знати, що могутні ангельські сили, хоч вони тепер для нас і невидимі, оточують нас, християн, удень і вночі!

Охороняють і провадять

Якби не було служіння ангелів у нашому житті, ми швидко підпали б під владу нашого ворога-диявола. Біблія навчає, що "диявол — ходить, ричучи, як лев, що шукає пожерти кого" (1 Пет. 5:8), але Бог посилає Своїх ангелів для нашої охорони. Коли Бог вирішив знищити Содом і Гоморру, то послав Своїх ангелів, щоб попередити Лота і його родину, та щоб випроводити їх до

безпечного місця (Бут. 19:1-23). Даниїла у лев'ячій ямі охороняв ангел (Дан. 6:23).

Чудово знати одну з найбільш заспокоюючих правд Біблії, коли ми переїжджаємо з однієї частини світу до іншої, що Бог призначив Свого небесного охоронця, аби охороняв, провадив і захищав мене на небезпечних життєвих дорогах. Я не можу бачити цих істот моїми фізичними очима, але я відчуваю щоденно їхню присутність.

Біблія навчає, що коли прийде час нашої смерті, то ангели будуть при цьому, щоб привести нас у присутність Божу (Лук. 16:22). Смерть є найбільшим переломом у нашому житті. Саме тоді ми потребуватимемо особливої допомоги. І з цією допомогою придуть до нас ангели.

Хоч Христове воскресіння усунуло жало смерті (1 Кор. 15:55-57), проте смерть ще позостається ворогом християн. Не існує такої речі, як природна смерть, бо людина створена, щоб жити, а не вмирати. Смерть є наслідком Божого осуду гріха людини та його бунтівливості. Без благодаті Божої смерть є сумним явищем. Я був при смерті людей, що вмирили без Христа. Це був страшний досвід. І я був при тих, що вмирили у Христі. І це було радісним свідченням.

Провадять нас додому

Хоч для віруючих смерть втратила силу терору, проте ми ще потребуємо охорони під час тієї останньої нашої подорожі. У мо-

мент смерти наш дух, залишаючи тіло, переходить через атмосферу. В цій же атмосфері, як навчає Біблія, панує диявол (Еф. 2:2). Якби наші очі здатні були бачити духовний світ, ми, можливо, бачили б у повітрі демонів, що є ворогами Христа. Якщо сатана спроможний був затримати на три місяці місію ангела на землі, як оповідається про те в книзі Даниїла, то можемо собі уявити спротив, що його зазнають християни при смерті.

Христос обмежив панування сатани. Коли Христос прийшов на землю, Він проходив територією диявола, і це було причиною того, чому Христа супроводили сили ангельські (Лук. 2:8-14). Так само буде, як Христос знову прийде (Матв. 16:27). Момент смерти становить для сатани останню нагоду, щоб напасти на правдиво віруючих. Тому-то Бог має Своїх ангелів.

Біблія навчає, що Бог признав ангелів, щоб ми могли безпечно повернутися до свого вічного дому. В оповіданні про вбогого Лазаря Ісус Христос зазначає, що коли Лазар помер, то "на Авраамове лоно віднесли його ангели" (Лук. 16:22). Його не тільки супроводили, але дбали про нього. Яке самопочуття мав убогий Лазар, що лежав у воріт багача, і раптом опинився під опікою ангелів Божих!

У Лондоні я бачив повернення з-за океанської подорожі королеви Єлисавети. Я бачив парад почесного війська, похід оркестру, крокування вояків, повівання прапорів. Оглядав цілий той

блиск і фанфари, що супроводили повернення королеви додому. Однак, це так малозначне у порівнянні з поверненням додому правдиво віруючих — прощання з усіма стражданнями, життєвими труднощами і проблемами їхнього життя, та оточення ангелами, які впровадять до славного привітання у небесах.

Славне привітання

Ось чому я вірю, що смерть може бути приємною. Я був при багатьох, які вмирили з виразом триумфу на обличчі. Не дивно, що у Біблії сказано: "Дорога в очах Господа смерть богобійних Його!" (Псал. 115:6). І не дивно, що Давид каже: "Коли я піду хоча б навіть долиною смертної темряви, то не буду боятися злого, бо Ти при мені" (Псал. 22:4).

Багато з вас, можливо, бояться і жахаються смерті. Багато з вас слухають цю проповідь у лікарні, або вдома, і незабаром Бог полкиче вас до Себе. Ви страждаете, але раптом настане момент — і ви будете трансформовані. Слава, краса, сяєво і велич небес будуть ваші. Ви будете оточені цими небесними вісниками, посланими Богом, що припровадять вас додому. Не дивно, що ап. Павло підбадьорує в Першому посланні до коринтян: "Отож, брати любі мої, будьте міцні, непохитні, збагачуйтеся завжди в Господньому ділі, знаючи, що ваша праця не марнотна у Господі!" (16:58).

Чи знаєте ви Христа? Чи живе Христос у вашому серці? Чи го-

тові ви зустріти нове життя? Ви найбільший з усіх криз — Бог можете довіряти Христу і поклатися на Нього, бо Він помер за вас. І в ваш останній момент —

ЩО БУЛО РАНІШЕ?

Одного разу в літню пору,
В чарівній парковій глуші,
Сиділа дівчина без горя
Й читала книгу для душі.

Туди прийшов відпочивати
Якийсь поважний старший пан,
І дівчину почав питати:
— Який читаєш ти роман? —

— Ні, не роман, шановний пане. —
Ця Книга — то душі краса,
Вона лікує серця рани,
Й мене провадить в небеса.

Вона про Бога нас навчає,
Про ласки Божий океан,
І шлях до щастя відкриває, —
Це Біблія, а не роман. —

— Ти віриш, дівчино, ще в Бога? —
Пан запитав її нараз. —
Наука — це одна дорога,
Що до життя провадить нас.

Я двадцять літ в Парижі вчився,
Високу школу перейшов, —
Ніде я з Богом не зустрівся,
Його ніде я не знайшов.

Сьогодні вже й дитина знає,
Що з мавпи взявся чоловік.
Ні Бога, ні душі не має, —
Нема нічого по той бік.

Я десять доларів дарую, —
Вкажи де Бог. Але дарма! —
— О, пане, я вам сто шикую, —
Скажіть лиш, де Його нема!

Погляньте, пане: ріки грають,
Сіє сонце в небесах,
Йому, Творцю, пташки співають,
Життя землі в Його руках.

Ви, пане, двадцять років вчилися,
Освіту вищу здобули,
Ніде ви з Богом не зустрілись...
Його ніде ви не знайшли...

Скажіть, я хочу вас спитати:
Як перша курочка взялась,
Та, що була всім курам мати?
Як ера курки почалась? —

— Навіщо ти мене питаєш?
Немудра загадка оця!
Невже ти, дівчино, не знаєш,
Що курка повстає з яйця? —

— З яйця? Гаразд... Яйце з'явилося!
А чи ви думали про це:
Що в світі перше появилось —
Чи ваша курка, чи — яйце? —

— Чому тобі потрібно знати
Про ті заплутані діла?
Та мушу все ж тобі сказати,
Що курка першою була!

Була така на світі курка,
Що без яйця взялась оце...
Ні, вибачаюсь, це помилка,
Бо першим то було яйце...

Було колись яйце таке,
Якого курка не знесла.
Та ні, пробач мені, і тес...
Бо таки курка перш була. —

— Я бачу, ви не певні, пане, —
Сказала дівчина скоріш. —
Нехай не буде вам незнане,
Що курка в світ прийшла раніш...

Той, Хто створив всесвіт й людину,
Хто нашу землю населив,
Хто першу дав землі тварину,
Той першу курочку створив.

Вам, пане, важко пояснити,
Взялась як курка без яйця.
Тим важче, справді, зрозуміти,
Як світ створився без Творця...

Планети, сонце, місяць, зорі,
Всю тьму галактик і світів,
Усю матерію в просторі —
Святий і Вічний Бог створив! —

Адам Штурма.

СЛІДАМИ ХРИСТА

Оповідання

3.

Першим опам'ятався пастор Максвелл: кувати над тим, де б то примістити бі-
звернувшись до парафіян, він коротко долаху.
заявив, що Служба Божа на сьогодні —
закінчена, а сам поспішив на допомогу
нещасному. Лікар Вест сказав, що не-
знайомий є живий, але страждає, оче-
видно, від тяжкої серцевої хвороби. По-
клавши хворого на канапу, почали при-
водити його до притомності, а в той са-
мий час співчутливі парафіяни стали мір-
кувати над тим, де б то примістити бі-
— Моя мама охоче прийме його, —
сказала Рахіль Вінслоу. Але пастор
Максвелл настояв на тому, щоб незна-
йомого перенесли до нього, не передчу-
ваючи зовсім того, що це рішення по-
тягне за собою великий злам у його
житті.

Розуміється, дивний випадок у Голов-

ній Церкві був протягом цілого тижня темою для розмов у місті. Загальна думка була така, що незнайомий під тиском усіх нещастя, які випали на його долю, втратив розум, і що під час своєї промови він був неповажливий і навіть не здавав собі справи, де знаходиться. Всі, однак, звернули увагу на те, що в його словах не було ані одного гіркого докору, жодного жалю, навпаки, здавалось, що це просто людина, яка не вміє розв'язати якогось важливого для себе питання.

Вже на слідуючий день лікар заявив, що хворий навряд чи проживе тиждень: з кожним днем він ставав слабшим, а притомність рідко коли поверталась до нього. Весь час Максвелл знаходився біля хворого; сидючи ночами в узголів'ї страждальця, багато думав над словами, що висловила в церкві ця людина. Йому так хотілося поговорити з тією, що стільки витерпіла, людиною. Але хворий лежав з заплющеними очима, або ж байдуже, нічого не розуміючи, дивився навколо себе. Вночі проти неділі, коло першої години, хворий зібрався з останніми силами і сказав, що хоче побачити свою дочку.

— Вона повинна сьогодні прийти, — відповів Максвелл, який уже до цього виписав був дівчину, знайшовши її адресу в паперах хворого.

— На землі я вже її не побачу, — прошепотів незнайомий. — Ви були дуже добрі до мене; гадаю, що Христос поступив би не інакше. — І схиливши голову, він помер так тихо, що пастор Максвелл навіть не зразу зорієнтувався, що сталося.

Цієї неділі погода була ще чудовішою, ніж попередньої, і в Головній Церкві зібралось ще більше народу. Але коли пастор Максвелл підійшов до катедри,

всі здивувалися тій зміні, яка зайшла в ньому. Здавалось, що оце зараз устав після тяжкої хвороби. Його обличчя відбивало ту внутрішню боротьбу, яку він пережив останнього тижня.

Не було навіть натяку на ту звичайну самовпевненість, з якою Максвелл виголошував свої проповіді. В його словах можна було почути майже замішання, помітно було, що душу пастора хвилюють думки, які мають мало спільного з наміченим змістом проповіді. Нарешті Максвелл закрив Біблію і почав говорити про подію минулої неділі.

— Наш брат, — говорив він, помітно хвилюючись, — помер сьогодні ранком. Про життя його я дізнався наразі дуже мало, але написав до його сестри в Чикаго і сподіваюсь, що вона сповістить мені подробиці. Дівчинка покійного приїхала кілька годин після смерти свого батька і наразі залишиться на моїй опіці.

На хвилину Максвелл замовк і допитливими очима вдивлявся в аудиторію, що його так уважно слухала. Він запитував себе, чи розумно робить, висловлюючи ці думки, які його так хвилювали. Але помітивши на обличчях слухачів уважність до своїх слів, він з полегшенням продовжував:

— Виступ незнайомого минулої неділі та його слова зробили на мене глибоке враження, і передо мною повстало питання: що ж властиво треба розуміти під словами "йти слідами Христа"? Не мені судити, чи виконали ми свій обов'язок по відношенню до цієї людини і до людей подібних до неї, але, здається, не підлягає жодному сумніву, що в словах незнайомого було немало справедливих закидів по адресі сучасних християн. Мушу признатись, що у своїй останній проповіді я не звернув вашої уваги на той єдиний фундамент, на якому тільки

й можна будувати правдиве наслідування Христа. Ми тільки тоді зможемо йти слідами Христа, коли станемо Його правдивими учнями, цебто зречемося зла й безсилля та очистимось через кров Христову. Доки ми не відродимося духовно, даремні наші зусилля йти слідом за Ним.

Для тих із вас, хто зі мною погоджується, я хочу зробити одну пропозицію, яка справді не повинна викликати замішання в зібранні християн, але яка, без сумніву, може рахуватися з боку деякого перебільшенням. Я хочу бути зрозумілим для всіх і постараюсь говорити коротко. Я хотів би, щоб деякі парафіяни врочисто і по добрій волі склали обітницю, що протягом цілого року абсолютно нічого не розпочнуть, не поставивши перед тим питання: "а що б зробив Христос на моєму місці?" та що за своїм сумлінням будуть наслідувати Христа, не переймаючись наслідками своїх учинків. Безумовно, до цих добровільців приєднуюся й я, і ви, дорогі парафіяни, по моїх учинках побачите, що моїм єдиним бажанням є слідувати у всьому за Христом. Усім, хто бажає скласти таку обітницю, я пропоную зібратись після Богослуження в притворі, щоб умовитися відносно подробиць. Нашим гаслом буде питання: "Як би поступив на моєму місці Христос?" І ми будемо старатись неухильно йти слідами Христа, як колись Його учні. Хто погоджується на мою пропозицію, мусить зв'язати себе обітницею на один рік.

Пастор Максвелл скінчив і обвів слухачів очима. Його проста пропозиція викликала надзвичайне хвилювання. Люди з подивом дивились один на одного і,

очевидно, не знали, що думати про ту зміну, яка зайшла з їхнім пастором.

Лише невелика кількість присутніх вийшла з церкви негайно по закінченні Богослуження. Більшість залишилась, жваво обговорюючи ідею пастора. Вже після другого запрошення присутні розбились на дві групи: одні перейшли до притвору, інші ж почали розходитись. Максвелл навіть не задавав собі питання, багато чи мало знайдеться бажаючих піддатись такому поважному випробуванню, але все ж здивувався, коли побачив, що на його запрошення відгукнулось майже п'ятдесят осіб, і між ними такі як: Едуард Норман — шанований видавець "Реймондських Останніх Новин", Олександр Поуерс — директор машинобудівельного заводу, ректор Лінкольнської семінарії Арнольд Март, відома співачка Рахіль Вінслоу, багата і вродлива невіста Вірґінія Педж, багатий купець міста Мільтон Райт, молодий, але відомий хірург, доктор Вест і, нарешті, любий народний письменник Джеспер Гейз.

Пастор Максвелл ще не цілком розумів значення свого кроку, але невиразно передчував переверот, який мав статися, коли хоч мала громадка християн буде перетворювати в життя нове розуміння слідування за Христом. Під враженням важливої хвилини він відчув потребу помолитися разом з "добровільцями", що його оточували. Вже при перших словах молитви присутні відчували на собі невідпору силу Духа Святого так, ніби Він був серед них.

(Продовження буде).

Х. М. Шелдон.

3 блокнота туриста

“КОЛУМБИЯ” — ДИВО ТЕХНІКИ

Кожного разу, їдучи на відпочинок до Флориди, ми, за звичаєм, відвідуємо з великою приємністю музеї, ботанічні сади, екзотичні природні місця і, певно, неминаємо знаменитого космічного центру на мисі Канаверал.

Після ж знайомства з астронавтом Джімом Ірвіном, який на Місяці вперше їздив невеликою машиною “Ровер—1”, наше зацікавлення космічною програмою ще збільшилося.

Тож, побували ми в цьому центрі саме тоді, коли готувався до свого першого історичного польоту космічний човен “Колумбія”. Майже цілий день зайняла нам екскурсія по широких просторах полігону, звідки запускаються ракети та штучні супутники Землі, звідки започаткувалися небували в історії подорожі до Місяця, а тепер напружено готувався до старту своєрідний космічний апарат “Колумбія”. Оглядали ми різні будинки із складним технічним обладнанням, а тоді слухали спеціальні виклади щодо конструкції та самого польоту “Колумбії”.

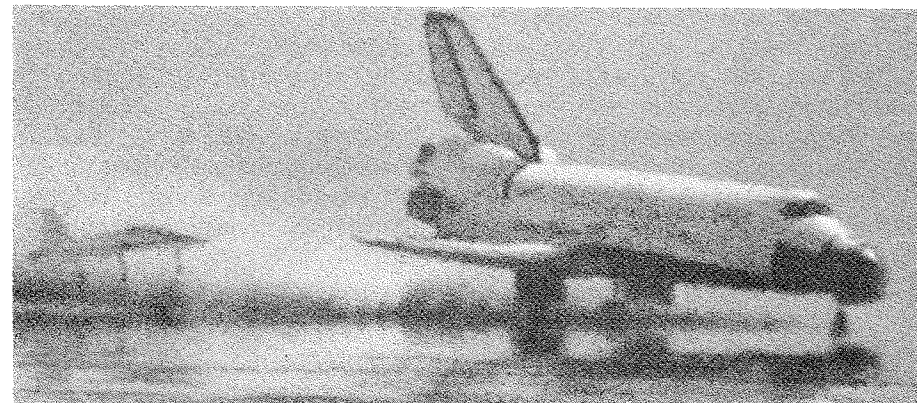
Ніколи ще у світі не був збудований руками людини такий складний і такий удосконалений літаючий апарат. Космічні кораблі серії “Аполло” у порівнянні з “Колумбією” це наче Форд моде-

лі “Т” у порівнянні з автомобілем 1981 року.

Увесь апарат важить 2,7 мільйона фунтів. Довжина його 122 фути. На ньому поставлені комп’ютери з величезним об’ємом пам’яті. Сам апарат знаходиться над двома ракетами для запуску, а між ними бак з паливом, в якому вміщується 139 000 галонів рідкого кисню і 370 000 галонів рідкого водню, загальною вагою в півтора мільйона фунтів.

За кабіною розташований вантажний відділ, де можна вмістити 65 000 фунтів різного вантажу. В ньому будуть знаходитися штучні супутники, призначені для запуску в космосі, наукова апаратура, частини для космічних лабораторій чи воєнне устаткування. У майбутньому над кабіною буде поставлений сильний телескоп, вагою 22 500 фунтів, який буде залишений на орбіті, де, завдяки відсутності атмосферного повітря, він зможе “бачити” в 7 разів далі, ніж найсильніші телескопи на Землі.

Перевага “Колумбії” перед попередніми космічними кораблями полягає в тому, що вона виводиться на орбіту з допомогою двох ракет, які після зльоту відділяються від корабля, на парашутах спускаються на Землю, і якщо не потонуть в океані, мо-

1. Приземлення “Колумбії”. 2. Біла моделі.

жуть бути використані вдруге. Сам же корабель вертається на Землю, як літак чи планер. Аби не згоріти під час переходу через атмосферу, коли від тертя температура корпусу досягає 2 700 градусів за Фаренгейтом, корабель покривають зовні 30 761 ізоляційні глазуровані плитки. При демонстрації в одному із залів можна було бачити нагрівання таких плиток та охолодження, при цьому не завважувалося будь-якого пошкодження.

Наше здоров'я

ГОЛОВНИЙ НАПІЙ ПЛАНЕТИ

Багато хто вважає: чай можна пити, а можна й не пити. Мовляв, від нього ні шкоди, ні користі. Чи це справді так?

Чай має дивовижні властивості — захищає від хвороб, є своєрідним еліксиром бадьорости і доброго настрою. Один його складник, кофеїн, заспокоює, інший, танін, зміцнює стінки судин, сприяє нагромадженню вітаміну С, справляє бактерицидну й антибіотичну дію.

Лікарі не рекомендують зловживати міцним чаєм людям похилого віку, надто при порушеннях сну, гіпертонії, атеросклерозі. Однак, запевняють медики, навіть і при цих хворобах склянка доброго чаю вранці чи в обід не завадить.

Варто, мабуть, згадати і про інше, менш відоме застосування чаю з лікувальною метою. Міц-

Для приземлення таких кораблів збудовано широку цементну полосу довжиною 2,8 милі. Ми зупинялися на ній, щоб зробити пам'ятне фото до свого альбому.

Створення нового типу космічного корабля коштує Америці 5,8 мільярда доларів.

Старт "Колумбії" 11 квітня 1981 року та через два дні успішне приземлення ми вже спостерігали разом із мільйонами інших глядачів по телебаченню.

Іван Беркута.

ний чай з молоком допомагає при отруєннях снотворним, наркотиками, алкоголем. Людині, котру закачує, вагітній жінці при нудотах рекомендують жувати сухий чай. Міцна його настоянка зараджує при виразці шлунка і дванадцятипалої кишки, хворобі печінки, при незагойних ранах і виразках. Дрібно посічений часник, настояний на чаї, знімає зубний біль, допомагає при флюсі.

З чаєм людство спізналося у IV—X століттях нашої ери. Першими цю рослину почали вирощувати китайці і протягом віків були монополістами виробництва чаю. В Європі його споживають з XVI століття, у Росії — з 1638 року, коли монгольський хан подарував російському цареві чотири пуди чаю. Напій дуже сподобався придворним і московсь-

кій знаті, тим більше, що вони побачили у ньому засіб проти "заразливого" вина.

Наприкінці XVIII століття пити чай стало звичаєм і серед простого люду. Чашка чаю — це перше, чим пригощали гостей. Наші діди любили пити чай з варенням або вприкуску. Добрий чай з молоком і вершками. Ми любимо чай з лимоном. А справжній любитель скаже, що чай смачний просто так.

Чай — головний напій нашої планети. Світове виробництво його — один мільйон тонн. Статистика свідчить: щодня чашку чаю випиває близько двох мільярдів чоловік. Загалом же на душу населення припадає 1,6 кілограма "заварки". Люблять чай у ЗСА, Англії, СРСР, Китаї, в Японії, Індії, Австралії, Ірландії, Новій Зеландії. Особливо багато його споживає Англія — щороку до 4,5 кілограма на душу населення. Байдужі до чаю італійці, Французи, в Угорщині, Німеччині, країнах Північної Африки.

Що ж являє собою чайна рослина і як з неї одержують чай? Вона належить до роду "камелія" родини чайних, які мають багато гібридних форм. Вічнозелений чайний кущ живе понад 100 років. Рослина поллює теплий вологий клімат, багаті на органічні речовини, трохи кислі ґрунти; протягом усього вегетативного періоду потребує бездоганного агротехнічного догляду, який вклучає весняне підживлення і азотне підживлення.

Урожай чаю — це флеші, три молодих листочки з верхівковою

брунькою. Їх збирають з рослин, які досягли чотирирічного віку.

Перетворення флешів у чай, який ми вживаємо, розпочинається у зав'язювальному цеху, де гаряче повітря видаляє з листя вологу. Звідси чай надходить у ролерний цех. Тут лист скручується, клітини його руйнуються, розпочинається ферментація. До того, що листя взяло від сонця і повітря, людина додає нові речовини. Далі чай сушать і сортують. Після лабораторних аналізів на кожній партії ставлять номери. Тепер належить визначити основні якості — смак, аромат і колір, вибрати й змішати потрібні номери, щоб одержати певні сорти.

І на завершення кілька порад. Добре, коли люди на власному досвіді переконалися, наприклад, що чай не можна заварювати у металевому чайнику, заливати окропом під самісіньку кришку — інакше він запариться і втрачить смак і аромат. Так само, якщо ви, скип'ятивши воду, не дасте їй відстоятися, аби звітрилася "хлорка". Кип'ятити воду для чаю слід на маленькому вогні, а ще краще у самоварі.

Зберігати чай треба у посудині з кришкою, яка щільно прилягає, в сухому і світлому приміщенні. Сонячний промінь легко проникає у фарфорові, скляні, металеві банки і відновлює навіть трохи зіпсований чай. Та навіть у найкращих умовах не можна зберігати його більше року.

Щоб чай був смачний, ароматний і корисний, заварюйте його так: чайник два-три рази обпо-

лосніть окропом, потім засипте чай з розрахунку одна чайна ложка на склянку води і залийте крутим окропом, але не вщерть. Після цього закрийте кришкою, зверху покладіть лляну серветку так, аби вона затуляла отвір у кришці і носіку чайника. Ніякі “матрьошки” й “подушечки” для

цього не годяться: чай під ними пріє і стає несмачним. Ні в якому разі не ставте заварний чайничок на киплячий самовар або чайник — ароматичні речовини звітряться, смак напою погіршиться. Хвилин із п'ять зачекайте, а тоді — пийте на радість і на здоров'я.
Я. Пономаренко.

КВАСОЛЕВІ ЛІКИ

У плодах квасолі та її зелених стручках містяться майже всі речовини, необхідні для нормального харчування людини. Білки рослини близькі до білків м'яса і засвоюються організмом на 75 проц. Та не кожний знає, що її можна застосовувати як ліки.

У звичайній та золотистій квасолі, наприклад, знайдений багатий комплекс вітамінів: піридоксин, тіамін, пантотенова, аскорбінова та ніотинова кислоти. А такі сорти, як Вітончена, Ямайська, Золотиста та інші, використовуються при дієтичному харчуванні. Останнім часом ведуться дослідження з лімською (місячною) квасолею. Речовини, які вона мі-

стить, можливо, знадобляться у боротьбі з пухлинними утвореннями. У народній медицині стручки квасолі вживають при цукровому діабеті.

Відвар з висушених та порізаних квасолевих стручків допомагає при ревматизмі і діє як сечогінний засіб при набряках ниркового походження. Вони також входять до складу зборів, рекомендованих для лікування подагри, нирковокам'яної хвороби та циститів. Відвар із стручків квасолі та листя чорниці, взятих порівну, рекомендують при захворюванні підшлункової залози. Корисна квасоля і при хворобах нирок.
А. П.

• У американському м. Уїллігборо (стейт Нью-Джерсі) чимало громадян зайняті добуванням особливої гязі, яку використовують у спортивних змаганнях з бейсболу. Перед матчем суддя змащує уїллігборською гяззю не менше п'яти дюжин м'ячів.

• З усіх риб найвище стрибає шарпон. Розвиваючи швидкість до 74 км/год, ця стокілограмова риба злітає над водою на 5,5 м. Шарпон має легеню, якою дишає в повітрі, і спинний плавник, з допомогою якого керує польотом.

НОВІ ВИДАННЯ

Михайло Подворняк. “Стежки і дороги”. Оповідання.

Вісімнадцята книжка талановитого і діяльного автора. Усі твори його відзначаються широким знанням життя та просякнуті глибокою правдою. Чиста християнська тематика приносить читачеві велике задоволення та спрямовує до змагання за вище Добро.

Накладом Християнського Видавництва “Дорога Правди”. Вінніпег-Торонто, 1981. Сторінок — 145. Ціна 3.50 дол.

Виписувати: “Doroha Prawdy”, P.O. Box 3, Station D, Toronto, Ont., Canada M6P 3J5

Г. Домашовець. “Період дисидентів і самовидав”. Праця з історичних подій.

Автор численних творів від актуальних тем і до поезії та статей.

У книжці йде мова про українську історію та її позитивні й негативні сторони. Ділиться на 10 розділів, між якими є “Хрещення України” та “Український і жидівський “голокоستی””.

Видавництво “Кирило-Методіївське Братство”. Морріс Плейнс, 1981. Сторінок — 210. Ціна у м'якій оправі — 5.00 доларів, у твердій — 7.00 дол.

Виписувати: Rev. G. Domashovetz, 34 Park Place, Morris Plains, N.J. 07950. U.S.A.

ДУМКИ

Істини не змінюються, змінюються їх доведення.

Невдячність нікому не прощається; самому собі, однак, дуже легко.

Той, хто хвалить сам себе, не хвалений багатьма.

Гордість — вивіска мізерної душі.

Болягуз називає себе обережним, а скупий — економним.

Коли немає власної душі, залазять у чужу.

Духовно багатий може спати спокійно: його не обкрадуть.